

Pretulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laftruulu monarchiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 6 fl. séu 11 franci; — numeri siguratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Ori-ce inserate,
se platecu pe serie séu linia, cu litere merunte garmoudu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adrasate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu in Sibiu.

Nr. 63.

Sibiu, 5/17 Augustu 1878.

Anulu I.

Transilvani'a.

Sibiu, 15 Augustu. (Resultatulu alegeriloru dietali in Sasime.) Sasii acceptasera uniunea Transilvaniei cu Ungari'a, din cauza ca li se promisese cu mare solemnitate, ba li se garantase chiaru si prin o lege unghuresca din 1868 individualitatea politica a natiunei lor si teritoriu nationale in laftruulu marelui principatu alu Transilvaniei. Déca mai póte fi vorba undeva in istori'a popóraloru despre solidaritate nationale, apoi acésta s'au aflatu pana acuma la natiunea sasésca din Transilvani'a. Sasii au tienutu totu-deauna unii cu altii la bine si la reu, precum tiene unu cercu tare de otielu, si precum de es. romanii au tienutu mai raru. Sasii au avutu totu-deauna inaintea ochiloru faptele si suferintiele strabuniloru proprii, istori'a la ei stá pe mesa séu in frida, alaturea cu cartea de rogatiune; lectur'a de carti bune la densii se considera cá pana de tóte dilele. Din 185 mii de sasi si germani din Transilvani'a citescu carti si diarie celu pucinu atátia, cáti romani citescu din 1 milionu si 200 de mii; pentru-cá cei mai multi romani dupace-au esitu din scóle, nu mai citescu nimicu, ei se tienu atotu-sciutori. Popii sasesci in locu de a'si perde dilele vietiei cu dispute seci, macre si sarbede din theologi'a scolastica, in locu de a propaga blasfemi'a, cá ide'a nationalitatiei ar fi ide'a sterpita de nevast'a lui Antichristu, au parasitu de multu orice secaturi scolastice din evulu mediu, cu care este indopata tenerimea nóstra si s'au aruncatu pe istoria, pe sciintiele de statu, pe sciinti'a economiei politice, pe cunoscintie practice, cá tótu atátea arme de apararea esistentiei nationale. Istoricii si legistii Transilvaniei au avutu mare dreptate, candu au datu sasiloru in tote actele publice titulu onorificu de Prudentes et Circumspecti.

Cu tóte acestea, cine ar fi crediutu inainte cu treidieci si mai virtosu inainte cu 12 ani (1866), cá poporulu sasescu va fi pacalitu, sedusu si facutu de bajocura intr'unu modu atátu de brutale, precum se intempla cu densulu! Ei au perduutu totu, dupace mai antaiu in anii 1864/5 isi perdusera prudenti'a si circumspectiunea, din ura cátra romani, precumu tienea unii, de fric'a lor, precum se escusá altii. Urmarea fu, cá in

anulu 1866—1877 mai antaiu se desbinara ei intre sinesi cá nici-odata, in teneri si betrani. Tenerii, mai alesu din cei ce aspira la functiuni, tienea mortisiu la tóte consecentiele dualismului, mergea orbesce la B.-Pest'a, pana ce in vreo 5 ani detera cei mai multi cu capulu de parete, séu cu nasulu de pamentu. Betranii din contra, nutria neincetatu foculu sacru alu nationalitatiei, cautá spre Vien'a, intretienea cá totu-deauna, cu patri'a loru mama, cu Germani'a, comunicatiunea literaria si scientifica. Déca inse sisthem'a actuale nu póte se suferi in Transilvani'a romanismulu, apoi mai pe atata uresce ea si germanismulu; numai cátu nu'i conveni cá se'i dea dintr'odata cu pumnulu in falci, precum a datu romanismulu; ii trebuia se aiba si unu pretestu de a minti in faci'a Europei, precum de es. mintia si mai deunadi in Journal des Debats, cá nationalitatile din Ungari'a si Transilvani'a se afla in sinulu magiarismulu cá si in sinulu lui Avramu, cá-ci éca Sasii, ce bine sunt ei. In cátu pentru romani, crim'a lor cea cumplita de a se fi nascutu romani, prin urmare tradatori de patria, nu li se póte erta, decátu numai déca se voru renega si calvini neconditionatu. Asia dara sisthem'a actuale purcede cu sasii mai incetu, mai cu circumspectiune, cá-ci se si mai genédia de Vien'a si de Berolinu: dara in fine, scopulu neclatitu remane: Conservarea sasiloru cá individi folositori, dara mórtea nationalitatiei loru politice.

In 20 Iuliu tienusera si sasii fruntasi conferentia electorale si decretara solidaritatea. Dara din resultatulu alegeriloru actuali acea solidaritate esi sparta asia de tare, in cátu „S. D. Tagblatt“ are tóta dreptatea, déca in Nr. seu de Miercuri desbinarea o numesce sinucidere, si in amaratiunea sa merge pana acolo, in cátu recomanda barbatiloru natiunei sale passivitatea, la care sasii nu tienea pana acuma. —

(Tienut'a romaniloru din Sibiu si tienutu, facia cu alegerile dietali). Au tóta dreptatea romanii din comitate, déca ne dicu: Voue ve place a ne critica portarea nóstra, dara de ce nu spuneti, cum v'ati portatu voi dupa conferenti'a electorale din 20 Iuliu?

Éca cum ne portaramu. Alegatorii romani, preoti si mireni, locuitori in Sibiu, nu si-au pusu candidatu, si nici n'au mersu la urna, afara de

unu singuru functionariu, la care nu'i ia nimeni in nume de reu. Asia dara aici romanii de ambele opiniuni s'au portatu cá barbati de parola si cá romani seriosi, carii au sciutu se respecte solidaritatea. Acésta nobile abnegare a reprezentiloru politice de activitate, natiunea nóstra o va sci apretia, éra aparatorii politice de resistentia passiva saluta in trens'a solidaritatea.

Asia s'a intemplat in Sibiu; nu asia in comunele adjacente. In acelea doi pretori, mai papali decátu pap'a, adeca mai ministeriali decátu ministeriulu, intielegundu reu instructiunea ce li s'a datu in termini precum ni se asigura, fórté moderati, emisera la deregatoriile comunali cercularie atátu de exagerate, cátu bagara in spaima pe primari si pe notari, apoi prin aceia pe mai multi alegatori. Toti aceia mersera la urna cá se'si dea voturile pentru candidatii gubernului. Cei carii au cititu acelea cercularie spunu, cá unu pretoru ar fi cutediatu a se provoca chiaru si la una persóna prea inalta, numai cá se induplece pe alegatori a'i face pe voia. Nici-unu functionariu nascutu si crescutu magiaru, nu a mersu pana acum in zelulu seu escesivu asia departe, precum au mersu acei doi pretori, ambii romani, pusi in functiune prin alegere pe 6 ani, nu prin denumire ministeriale. Pre cátu cunóscemu noi impregiurarile locali, nicidecum nu ne vine a crede, cá superiorii aru fi asteptatu dela ddni pretori, cá se desvólte o energia asia de intempestiva, care compromite auctoritatea gubernului. Noi recunóscemu ori-carui gubernu dreptulu constitutionale de a'si inmultí partisanii sei, nici-odata inse prin pressiuni si amerintiari. Rutin'a si tactulu finu la ori-ce functionariu sunt calitati care nu aru trebui se lipsésca la nici-unulu.

✓ Ce insemna ocuparea Bosniei?

Nu este nici-unu poporu in tóta vast'a monarchia, care se nu aiba celu mai mare interesu de a sci inainte déca s'ar potea, ce urmari va avea ocuparea Bosniei si administrarea ei prin functionari imperatesci. Si noi romanii se nu alunecam a crede, cá fiindu departe de Bosni'a si Hertiegovina, nu multu are se ne pese de ceea ce se va intempla cu acelea terti; cá-ci ori-ce sistema gubernementale se va introduce in trensele, datori'a nóstra si interesulu nostru e, cá se o cunóscemu de aprópe,

Foisior'a „Observatoriului“.

Pavilionulu pe apa.

Novela de: Théophile Gautier.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

(Urmara.)

Era intr'adeveru o placuta priveliste a vedea salci'a precipitandu-se din inaltimea acestoru stanci spre suprafati'a apei cu ramurile sale aurite si cu léssa sa de matase, éra colorile stralucitóre ale pavilioneloru lucindu intr'unu cadru de frundisii variu colorate.

Subtu cristalulu undeloru se jocau bande nebunatiche de pesci azurii cu soldii de auru; flote intregi de raticu cu gúteri de smaragdu manevrau in totu chipulu si latele foi de nymphoea-nelumbo se intindéu a lene subtu transparentia diafana a acestui lacu nutritu printr'unu isvoru. Afara de midilocu, unde fundulu era formatu de unu nasipu argintiu de o finetia extraordinara si unde isvorulu facéndu se se radice bestcutiele asemenea unei ape ce incepe se clocotésca, n'aru fi permis planteloru aquaticé se prindia radacina, intregu restulu lacului era tapetatu cu catiféua cea mai frumoasa verde ce 'si potea cineva inchipui.

Fara acelu zidu uriciosu radicaatu prin inimicitia celoru doi vecini, nu s'aru fi aflatu de siguru in tóta intinderea imperiului din midilocu, care precum se scie, ocupa mai multu de trei parti din lume, o gradina mai pitoresca si mai incantatóre; fia-care 'si aru fi maritu proprietatea sa prin vederea proprietatiei celuilaltu, fiindu cá omulu aci pe pamentu nu póte lua obiecteloru decátu numai aparinti'a.

Inse si asia cum era, unu intieleptu totu n'aru fi doritu, ca se 'si termine viati'a in contemplatiunea naturei si placerile poesiei, o retragere mai recorósa si mai convenabila.

Tu si Kuan profitasera prin neintielegerea loru unu zidu, dreptu ori-ce alta perspectiva si se lipsisera

si unulu si altulu de privirea placuteloru pavilione, se consolau inse cu idea, cá 'si au facutu reu unulu altuia.

Acésta stare de lucruri se stabilise acuma de mai multi ani; urdici si buruiene acoperisera potecile care conducéu dela o casa la alta. Craci de arbusti spinosi se inrucisiau, ca si cum aru fi voitu se oprésca ori-ce comunicatiune; s'aru fi potutu dice, cá plantele intielegéu neintielegerile care despartieú pe cei doi vechi amici si luau si ele parte la ele, cautandu se 'i despartiesca si mai multu.

In tempulu acesta soci'a lui Tu si a lui Kuan nascuse fia-care câte unu copilu. Dómna Tu era mam'a unei incantatóre fiice, éra dómna Kuan a unui fiu fórté frumosu. Acestu evenimentu fericitu era necunoscutu si dintr'o parte si din cealalta, pentru cá de si proprietatile loru se invecináu, cei doi Chinesi traiau totu asia de streini unulu de altulu, ca si cum aru fi fostu separati de riulu galbinu séu de zidulu celu mare. Cunoscintiele comune se feréu de ori ce alusiune la cas'a vecina, si servitorii de se intalnéu din intemplantu, avéu ordinu strictu se nu 'isi vorbésca subtu pedépsa bicifulu séu a falangei.

Copilulu se numea Cin-Sing, éra copila Ju-Kiuan, adeca margaritarulu si iaspisulu; perfecta loru frumsetie justifica alegerea acestoru nume. Indata ce se facura mai marisiori, zidulu care despartia laculu in doua parti egale si limita intr'unu modu neplacutu privirea din partea opusa, atrase atentiunea copiiloru si intrebara pe parinti loru, cá ce era dincolo de acelu zidu asia curiosu, asiediatu in midiloculu apei si cui apartieneau inaltii copaci, ale caroru verfuri se zaréu. Li se respunde cá acolo era locuinti'a unoru ómeni escentrici, ursusi, suparaciosi si neamicabili in ori ce privintia si cá acestu zidu fusese radicaatu pentru a se apara de nisce vecini asia de rei.

Acésta esplicare fusese de ajunsu copiiloru. Ei se invetiasera cu zidulu si nu 'lu mai bagau in séma.

Ju-Kiuan crescea in gratii si perfectiuni, ea era indemanateca la tóte lucrurile secului seu, manua aculu cu o dexteritate fara esemplu. Fluturii pe care 'i broda

ea pe metase paréu vii si gata se sbóre, ai fi juratu cá audi cantandu paserile pe care le ficsa ea pe canavasu; mai multe nasuri pacalite se plecaseru in tapiseriele ei, pentru ca se respire parfumulu floriloru ce ea desemnase pe densele. Talentele Ju-Kiuan nu se marginéu numai la atáta, ea scia pe din afara cartea odeloru si cele cinci regule ale buneii purtari; nici-odata mana mai usióra nu arunca pe chartie de metase caractere mai indrasnetie si mai curate. Smeii nu sunt mai iuti in sborulu loru ca mana ei, candu facea se curga din péna licvidulu celu negru. Ea cunoscea tóte feliturile de poesii si compunea ea insasi bucati pline de meritu asupra unoru subiecte, care naturalmente isbescu mai multu imaginatiunea unei fete tinere, precum: asupra intórceri ronduneloru, asupra salciiloru primavaróse, musietielulu si alte lucruri analoge. Mai multu de unu literatu, care s'aru crede demnu de a incalca pe calulu de auru n'aru fi improvisatu cu atáta inlesnire ca ea.

Cin-Sing nu profitase mai pucinu din studiele sale; numele lui se gasea printre cele dintaiu pe list'a esameneloru. Cu tóte cá era destulu de tineru, s'aru fi potutu orna cu bonetulu celu negru si dejá tóte mamele 'si dicéu cá unu baiatu atátu de inaintatu in sciintie aru fi unu bunu ginere, care ajunge indata la cele mai inalte demnitati literare. Cin-Sing inse respundea zimbundu petitoriloru ce 'i se tramitéu, cá era prea de tempuriu si cá dorea se se mai bucure cáva tempu de libertatea sa. Refusa de arendulu pe Hon-Giu, Lo-Men-Gli, Oma, Po-Fo si alte persóne tinere fórté destine. Nici-odata, esceptandu pe frumosulu Fan-Gan, a carui trasura damele o impléu cu portocale si confecturi candu se intorcea dela tiru, nici-odata tineru n'aru fostu mai lingusitu, nici 'i se facura mai multe avansuri. Inse ánim'a lui se parea nesimititóre pentru amoru, nu din recéla, pentru-cá din mii de particularitati se potea gácii cá Cin-Sing avea o ánim'a frageda; s'aru fi disu cá 'si aducea aminte de o imagine cunoscuta in alta viatia anteriora si pe care spera se o reafle. De si 'i se totu laudau sprencénele ca fói'a de

se vedem cumu sunt administrate alte popóra, ce au se între abia acumu în seri'a popóraloru monarchiei, după care legi, în care limba, prin ce functionari. Déca nu ne insiéla tóte simptomele, Bosni'a si Hertiegovin'a mai curendu séu mai tardiu se voru incorpora definitivu la monarchia. Vine inse întrebarea de mare inportantia, cá la care parte a monarchiei se voru incorpora, la Ungari'a séu la Austri'a? Ungureni se potu provoca la dreptulu loru istoricu „virtuale“ dicúndu, cá odinóra, înainte cu 500 de ani, Bosni'a se tienuse cá tíera vasalla de Ungari'a sub nume de provinci'a Rama. Dara totu ungureni dau din mani si pitiére contra annexarei dicúndu, cá magiarii si asia sunt amerintiati cu inghitire de cátra majoritatea slaviloru. Acestora le respundu Croatii: Nu la Ungari'a, ci numai la Croati'a se va incorpora Bosni'a. Noi cá slavi, nu ne tememu de inmultirea slaviloru, ci o dorimu; preste acestea voi magiarii sunteti fórté neconsecenti, ca respingeti Bosni'a, insieteti inse mortisú, cá se incorpora Dalmati'a, care este totu slava în marea majoritate a locuitoriloru. Intre magiarii si croati se arunca germanii centralisti din Vien'a si pretindu, cá după ce Bosni'a fusese cucerita de repetite-ori sub imperatul Leopoldu I (1690—1705) de cátra armat'a austro-germana, s'ar cuveni cá se fia incorporata la Cislaitani'a.

Pre candu decurgu acelea dispute între politici de trei nationalitati, p'ntre muntii Bosniei curge sangele omenescu în síróie. La Sisecu si Agramu se trasportá soldatii raniti cu sutele, éra cáti potu fi inaintati mai departe, ajungu până pe la Gratiu în capital'a Stiriei, din cauza cá spitalele din Croati'a nu 'i mai incapu. Si tóte acestea se întempla numai de doué septemani incóce.

Dara cine se bate cu atáta furia contra trupeloru imperiali? La începutu se credea, cá numai mohamedanii se oppunu la invasiune, la ocupatiune si cucerire. Astadi este adevéritu de plinu, cá alaturea cu mohamedanii se batu mii de slavi (serbi-bosniaci) christiani, cu aceeași ura si furia. Europ'a tóta stá la mirare în vederea acestei coalitiuni a mohamedaniloru cu serbii contra austriaciloru; éra mirarea popóraloru este cu atátu mai legitima, cu cátu până eri se vedúra în aceeași Bosnia macelandu-se mohamedani si christiani între sinesi, în modulu celu mai selvaticu. Este óre acésta aparitiune unu misteriu, una enigma nepetrúna? A fostu enigma pentru ómeni cá politici si diplomatii austro-unguresci, carii preocupati dela nascerea loru, sciu numai se despretiéscu pe popórale orientali si nu cunoscú manin'a potere de viétia si tari'a de sufletu, nici ur'a secularia, traditionale nutrita în pepturile loru din buni de strabuni, anume contra germaniloru, numiti de ei în batjocura svabi, si contra magiariloru. A fostu enigma pentru toti cáti nu cunoscú, până la ce gradu au ajunsu acelea popóra la consciéti'a loru nationale si în ce mesura e desvoltatu la ele sentimentulu patriotisimulu. „Ve cunóscemu din mosi de stramosi; respingemu

salcie, piciórele inperceptibile si talia de libela a frumsetieloru ce 'i se propunéu, elu asculta cu unu aeru distrasu ca si cum s'aru fi ganditu cu totulu la alteceva.

Din parte 'i Ju-Kiuan nu se arata mai pucinu grava: ea refusa pe toti pretendenti. Acesta saluta fára gratie, acela nu era ingrijitu în vestimintele sale; unulu avea o scrisóre prea grósa si prea comuna, celalaltu nu scia ceti versuri séu gresia asupra rimei, în scurtu toti avéu câte unu defectu. Ju-Kiuan facea despre densii niste portrete asia de comice, încátu parintii ei finéu prin a ríde ei insisi si aratau usia în modulu celu mai politicu sirmanulu aspirantu, care credea cá a și pusú piciorulu pe pragulu pavilonulu orientalu.

În cele din urma parintii celoru doui copii se ingrijara de persistentia loru de a respinge tóte partidele ce li se presentau. Dómn'a Tu si dómn'a Kuan preocupate fára indoiala de aceste idei de casatorie, continuau nóptea în visurile loru gandirile de care erau preocupate diua. Unulu din acele visuri ce avura le isbi cu deosebire. Dómn'a Kuan visase cá vedea pe pieptulu fiulu ei Cin-Sing o piétra de iaspisú asia de minunatu taiata, încátu respandea niste radie ca unu jeraticu; din parte 'i dómn'a Tu visase cá fíca ei purta la gtu unu margaritaru de cea mai frumósa apa si de o valóre neprețuita. Ce însemnare potéu avea aceste doua visuri? Alu dómnei Kuan prevestea óre lui Cin-Sing onorile academici imperiale, si acela alu dómnei Tu însemna elu óre cá Ju-Kiuan va afla vre-o comóra ascunsa în gradina, séu subtu vre-o caramida a cuptoriulu? O asemenea esplicare nu era fára cuventu si ori care altulu s'aru fi multiumitu cu ea, inse mamele vedúra în acelu visu niste alusiuni la niste casatori fórté avantajóse pe care avéu se le contractese preste pucinu copii loru. Din nefericire Cin-Sing si Ju-Kiuan se incapatinau mai multu ca ori candu în decisiunea loru si desmintiau predicérele. (Va urma).

libertatea vóstra pe care ni-o aduceți pe simceo'a sabiei, cá-ci cu aceea voiti se ne luati patri'a nóstra, limb'a, nationalitatea, religiunea.“ Asia dara bosniaci de ambele confesiuni plini de négra neincredere, se unira pe terenulu patriotisimulu comunu si chiaru alu nationalitatiei comune, cá-ci serbi sunt si unii si altii. Ei în fine totu voru fi calcati si cuceriti, dara acelea sentimente ale loru nu se voru estermina în eternu. Ei nu voru se audia numai de libertate individuale, nici de asia numit'a civilisatiune germana, importata de straini. Si se nu credea nimeni, cá bosniaciloru le lipsescu ómeni luminati. Pe noi aici ne indópa diarele ministeriali cu istorii despre fanatismulu religiosu alu bosniaciloru. Nu negamu cá existe si acela; dara nu fanatismulu religiosu a potutu intruni pe mohamedani si christiani în aceleasi companii si batalióne, cá-ci acela e de natura cá mai virtosu se 'i desbine. Éta inse cá ei s'au unitu contra monarchiei, condusi de alte sentimente si interese cu totulu diferite.

Ceea ce bate mai tare la ochi în situatiunea de facia este impregiurarea, cá bosniaci urescu pe magiarii, de se póte si mai cumplitu cá pe austriaci. Cu acésta portare a loru ei dau de minciuna si rusine laudele turcofile cáte vedúramu de doi ani incóce, precumu si fabul'a, cá beii si spahii (nobilitii, cavalierii) bosniaci aru simpatisa cu magiarii nobili si nenobili. Desele caletorii ale mai multoru magiarii prin Bosni'a si fraternisarea loru cu beii, s'au prefacutu în fumú si cetia.

Asia dara ce însemna pentru monarchi'a nóstra ocuparea Bosniei? Însemna atáta, cá com. Andrassy et Cons. au cautatu si aflatu în Bosni'a unu Casu cá celu russescu, unu Algiru cá celu francescu; au aflatu una tíera, în care au se 'si afle mormentulu loru dieci de mii din fíii cei mai vigorosi ai monarchiei, acumu si pe diecimi de ani înainte. Éra invetiatur'a nóstra de acilea este, cá astadi nici-unu poporu nu voiesce libertate individuale, fóra patria si fóra existéti'a nationale. „Mai bine sierbitute turcésca în patri'a propria, decâtu civilisatiune austro-ungurésca în patria subjugata.“ Acésta este parol'a de di, acésta profesiunea de credéti'a politica a bosniaciloru si a tuturor popóraloru, afára dóra numai de „renegatii“ din Transilvani'a.

Suvenire dela adunarea generale a Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu.

Societatile si reuniunile scientifice, literarie, artistice, de cea mai mare diversitate, s'au inmultitu în tóte staturile civilisate ale Europei si Americi în numeru de necredítu, si totusi mai pe fia-care anu resaru altele noue. Cele mai multe din trensele sunt asia numite ambulante, care adeca isi tienu adunarile loru periodice în fia-care anu airea, în altu locu, regiune, uneori chiaru în alta tíera, ori în alta parte a lumii. Marele folosu alu aceluor reuniuni ambulante este recunoscutu astadi de cátra toti ómenii cáti stau la înaltimea civilisatiunei moderne. Dara societatile si reuniunile din dilele nóstre nu sunt decâtu imitatiunea jocuriloru olimpice si ale altoru conveniri de nobile rivalitate, usitate la elini si la romani. În staturile despotice ele nu sunt suferite, în cele semiconstitutionali numai tolerate; în cele libere se bucura de favórea corporiloru legislative si a gubernulu, éra de poporu sunt fórté bine vedúte.

Ar fi eróre capitale a cauta folosulu reuniuniloru numai în adunare de fondurile destinate a înainta prin acestea scopurile prefípte. Apropierea ómeniloru de ómeni, interesantele cunoscéti'a le persóneloru de renume, ampl'a esperéti'a ce facemu cu acelea ocasiuni în multe ramuri ale activitatiei omenesci, înavutirea ideiloru, desvoltarea sentimenteloru nationali si patriotice, încaldirea dulce si óresicumu farmecatóriá la unu foculariu comunu, înregistrarea chiaru a defecteloru nóstre, sunt totu atátea folóse, a caroru valóre nu se póte cumpani cu totu aurulu cáte se scóte din minele classice ale muntiloru unei tieri cumu este si a nóstra. Romanii din acésta monarchia au pucine societati si reuniuni, dara tocma de aceea, pre cáte le au în Transilvani'a, Bucovin'a si Ungari'a, se si-le apere cá pe clenodiele cele mai pretióse, cu atátu mai virtosu, cu cátu acestea înaintatórie a le culturei nóstre sunt mai reu vedúte. În acestu respectu loculu antaiu ilu ocupa Asociatiunea nóstra transilvana. Se pare inse, cá tocma si din acea cauza romanii tienu asia de multu la ea.

Acésta asociatiune isi justificá si asta-data ratiunea sa de a fi si a existe pentru missiunea sublimé ce a luatú asupra 'si. În absentia dloru presidente si v. presidente pre cátu de regretata,

pre atáta si bine legitimata, manecara numai cei doi secretari si cassariulu asociatiunei la adunarea generale. Presemnele de reusita li se aratara inca dela Clusiu, unde în 3 Augustu dem. pe la 5 óre mai multi confrati ii asteptá la gara, unii spre a caletori impreuna, altii spre a le intende man'a caldurósa. Ajunsi cátra 8 óre la statiunea Ciucea, faimósa pentru bataliile din Decembre 1848, ei fusera imbraciosiati de cátra cátiva membrii ai comitetulu locale din S. Simleu, veniti cale de trei poste intru întempinarea loru. Nu 'mi aducu a minte se me fu simtitu mai emotionatu în viétia mea, cá în momentele în care generosulu nostru confrate domnulu proprietariu Georgie Popu cá conducatoriu alu deputatiunei selagene pronuntiá cuvente de buna-venire „cátra fratii sei ardeleni.“ Unu dejunu á la fourchette luatú în ospetari'a din Ciucea si asteptarea altoru membrii cu trenulu dela Oradea ne retienú până dupa or'a 12 la acelu punctu alu muntelú „Mesesiu,“ preste care se dice cá ar fi trecutú odenóra Tuhutum cu ai sei. Cu câteva trasuri puse la dispositiunea óspetiloru, apucaramu în susu preste acelu munte nu prea înaltu, intinsu inse pe distantia de 3 óre.

(Va urma).

De pe campulu de resbelu.

Din relatiunile publicate prin diarele ce ne stau la dispositiune estragemu urmatórele detailuri, despre luptele întemperate până acuma:

Se constata în unanimitate din partea corespondentiloru aflatori la armat'a de ocupatiune, ca soldati nostri au a se lupta nu numai în contra insurgentiloru, ci si cu mari strapatie, lipsa de cantonamente si de apa si cu tóte consecétiile unei calduri tropicale, precum si cu dificultatile unui terenu fórté tare brasdatu, asia ca nu potú se înaintese, decâtu numai pasu de pasu.

Precum se scrie lui „Nar. Nov.“, Turcii, cari la Maglaj au trasu funi preste síosea si au adusu în confusiune pe calareti prin acésta stratagama, au taiatu capetele la toti husarii raniti, cáti au cadíutu în manile loru si le au infíptu în pari.

Fugari austriaci scapati din Serajevo, capital'a Bosniei descriu cu colorile cele mai sinistre anarchi'a ce domnesce acolo. Poporatiunea crestina este terorizata. Cei 3000 supusi austriaci, pe cari ii au surprinsu evenimentele acolo si cari în parte mare sunt profesionisti, birtasi si comercianti, au fostu pusi sub protectoratulu consululu germanu, de óre ce întregu personalulu generalu-consulatulu austro-ungaru au parasitu Serajevo.

Aceea parte a trupeloru de ocupatiune, care au intratu în Hertiegovina sub comanda, f. m. lieutenantulu Iovanovicu se pare ca are mai pucine greutati de invinsu. Celu pucinu după luarea Mostarulu, capital'a Hertiegovinei, nu s'au mai auditu despre nici-o încercare de insurectiune a poporatiunei. S'au aretatu inse în dosulu aceluor trupe bande de insurgenti, între Trebinje si Ragusa, care amenintia comunicatiunea trupeloru austro-ungare cu Dalmati'a. Asemenea s'au aretatu bande de insurgenti si în spatele armatei de ocupare din Bosni'a, între Novi si Banjaluca. Telegrafulu de campania au fostu până acuma intreruptu de 17 ori, atátu prin evenimente elementarie, cátu si prin rea intentiune a inamiculu, si asia se póte esplica lips'a de sciri din cuartirulu generalu.

Ocuparea vechiei capitale Travnic prin divisiunea a VII sub comand'a ducelú de Württemberg, care avu locu în 10 l. c., póte se ajunga a fi de o inportantia decisiva pentru înaintarea trupeloru c. r. Prin fapt'a acésta s'a castigatu unu punctu solidu de operatiune pentru luarea formidabilei citadele Vranduk, spre care se concentréza acuma intrég'a activitate a grosulu armatei de ocupare. Dara scirile sosite din cuartirulu generalu dela 10 l. c. spunu, cá după lupt'a dela Zep-ce insurgenti au evacuatú Vranduculu, precum în Zenica si s'aru fi retrasu fugindú spre Serajevo. Se nu fia óre acésta o cursa ca si cea dela Maglaj?

Despre luptele dela Zep-ce în 7 l. c. ii se scrie lui „N. W. Tageblatt“ între altele, ca după spus'a celoru prinsii la Zep-ce se fia aflatu 6500 insurgenti. Intre altele, trupele nóstre au luatú si unu stégu de metase rosia, care pórtá inscriptiunea „Mórté veneticiloru“, precum si unu numeru óre-care de acte inportante scrise în limb'a turcésca.

Ca proba a enormeloru calduri ce domnescu ne póte servi impregiurarea, ca la unu marsiu alu regimentulu Hartung, au cadíutu dintr'unu singuru batalionu 31 si unii soldati loviti de insolatiune, séu cum dice poporulu nostru, de sagét'a sórelui, care este unu atacu mortalu asupra peltiei creeriloru.

Cu dat'a de 13 l. c. supremulu comandantu alu trupeloru de ocupare f. zeugmeisterulu Philippovicu raportesa, ca in diu'a aceea au venit in taber'a sa dela Zenica, Hafis Pasia cu o deputatiune de notabili din Serajevo, ca se ilu roge, se nu inaintese in marsiulu seu spre Serajevo. Philippovicu a respunsu, ca conformu ordineloru primite densulu va continua marsiulu seu si provoca pe Hafis Pasia si pe notabili, ca se se intrepuna cu tota influinta si auctoritatea de care dispunu ca se capacitesse poporatiunea amagita, ca ori ce resistencia este indesiertu.

Despre divisiunea XX sub comand'a f. m. lieut. Szapary au sositu scirea, ca in 13 l. c. au avutu unu atacu la Gracanica, pe care l'au respinsu, dara lipsindu'i munitiunea, divisiunea XIV isi au continuatu marsiulu seu spre Doboj avendu a se lupta neincetatu cu insurgentii. Toti ranitii si trainulu intregu au fostu scapatu. Din lipsa totala a cailoru, carale au fostu trase si inpinse inainte pe drumu de catre soldati. — Din acestea resulta, ca generalulu Szapary se retrage spre colon'a principala, va se dica ii merge reu.

Protocolulu Congresului dela Berolina

(Urmare.)

Presedintele dice ca congresulu va examina conscientiosu observatiile prezentate de delegati Romaniei.

Representantii Romani retragendu-se, ordinea de di chiama esaminarea I-ului alineatu art. V alu tratatulu dela San-Stefano.

Principele de Bismarck observa, ca este vorba de a se sci deca poterile intielegu a recunosce independentia Romaniei. Altetia Sa reamintesce ca in a. 1856, unirea principateloru nu fusese admisa; de atunci incocce situatia s'a modificatu de ore-ce Valachia si Moldova s'au intrunitu intr'unu singuru Statu; mai multe poteri au recunoscutu acesta stare de lucruri incheindu cu Romani'a conventiuni comerciale. Cu tote acestea, Europa singura are dreptulu de a i sanctiona independentia, ea trebuie dara se si puna intrebarea sub ce conditii va lua acesta importanta decisiune, si deca crede ca conditiile voru fi acelasu ca si cele stabilite de congresu pentru Serbia.

D. Waddington declara ca, fideli principiiloru ce i au inspiratu pana acum, plenipotiarii Franciei ceru ca, congresulu se puna independentiei romane acelasu conditii ca si independentiei serbe. Escelentia Sa nu i ascunde dificultatile locale ce exista in Romani'a, dara, dupa ce a esaminatu maturu argumentele ce se produc intr'unu sensu seu intr'altulu. Plenipotiarii Franciei au creditu preferabilu de a nu se departa de marea regula a egalitatii drepturiloru si a libertatiloru culteloru. Este dificulu de altcum ca guvernulu romanu se respinga, pe teritoriulu seu principiulu admisu in Turci'a pentru proprii sei supusi. Escelentia Sa cugeta, ca este de neindoit ca Romani'a, cerendu a intra in marea familie europena, trebuie se primiasca sarcinele si chiaru neajunsurile situatiunei, ale carei beneficii ea le reclama, si nu se va mai gasi inca, multa vreme, o ocaziune atatu de solemn si decisiva de a afirma din nou principiile ce facu onorea si sigurantia natiuniloru civilisate. Catu despre dificultatile locale, D. primu-plenipotiariulu alu Franciei crede, ca voru fi mai lesne invinse, candu aceste principii voru fi fostu recunoscute in Romani'a si candu rassa hebreica va sci, ca nu are de nicaieri ninicu de asteptatu de catu dela propriile sale silintie si dela solidaritatea intereseloru sale cu cele ale poporatiiloru indigene. D. Waddington termina insistandu ca, acelasu conditii de ordine politica si religioasa indicate pentru Serbi'a se fia impuse si Statulu romanu.

Principele de Bismarck, facendu alusiune la principiile de dreptu publicu in vigore, dupa constitutia imperiulu germanu si la interesulu ce opiniunea publica pune pentru ca acelasu principii urmate in politica interioara se fie aplicate si la politica straina, declara ca se unesce, in numele Germaniei, cu propunerea franceasa.

Comitele Andrassy adera la propunerea franceasa. Lordulu Beaconsfield dice ca da o complecta adesiune in numele guvernulu englesu la propunerea franceasa. Escelentia sa nu pote presupune unu minutu, ca congresulu se recunosca independentia Romaniei, fara se i impuna acesta conditiune.

Plenipotiarii italieni facu aceeasi declaratiune. Principele Gorciacoff, referandu-se la espresiuile prin cari s'a motivatu propunerea franceasa si cari dau cea mai mare estensiune libertatiloru religioase, se unesce pe deplin cu acesta propunere.

Comitele Siuvaloff adaoga, ca adesiunea Rusiei la independentia Romaniei este inca subordonata la primirea de catre Romani'a a retrocesiunii reclamate de guvernulu rusu.

Plenipotiarii otomani nu ridica nici o obiectiune contra principiiloru prezentate de plenipotiarii francesi, si presedintele constat, ca congresulu este unanimu de a nu acorda independentia Romaniei de catu cu acelasu conditii impuse si Serbiei. Altetia Sa atrage atentiunea colegiloru sei asupra reservei formulate de comitele Siuvaloff, si dupa care recunoscerea independentiei romane nu ar fi consintita unanimu de catre congresu de catu sub conditia, ca Romani'a se admita schimbulu de teritoriu stipulatu in art. XIX.

D. Waddington, fara a face in acesta privintia o propunere formalu, se adreseza la spiritulu de echitate si de buna-vointia a guvernulu rusu si intraba deca nu ar fi posibilu se se dea ore-care satisfactie Romaniei. Intrandu in acesta cale, plenipotiarii Rusiei ar

aduce o mare usurare preocupatiiloru de consciinta a mai multora din colegii lor. Cuvintele pronuntiate eri de principele de Bismarck au indicatu fara ioiala interesulu ce exista, pentru succesulu operi congresului, in incheierea grabnica si definitiva a schimbulu despre care e vorba: este oportunu, in adeveru de a nu prelungi o stare de lucruri ce angajeza amorulu propriu alu unui mare Imperiu; dara, deca acesta este si parerea plenipotiariiloru francesi, ei considera in acelasu timpu ca Romani' au fostu tratatii pucinu c'amu aspru, si ca compensatiunea ce li se ofera nu este suficienta. Dela intrunirea congresului, Francia a consiliatu totu-d'una pe Romani'a de a primi retrocesia Basarabiei, dara dn. Waddington crede ca trebuie se adreseze in numele guvernulu seu, unu apelu la sentimentele echitabile ale Rusiei, si esprima dorintia de a se acorda principatulu o estindere de teritoriu la sudulu Dobrogei, care se coprinda Silistra si Mangalia.

Comitele Andrassy a reamintitu adesea ca guvernulu Austro-Ungaru are mai cu seama in vedere cautarea unor solutiuni definitivu susceptibile de a preveni complicatiuni ulterioare. In acesta ordine de idei dara a fostu elu de parere, ca delegatii romani se fie ascultati; totu cu acelasu gandu Escelentia Sa, rezervandu-se de a insista, candu va fi vorba de navigatiunea pe Dunare, asupra principiulu libertatiloru celei mai complete, doresce astadi ca congresulu se pronuntia aneconsarea Dobrogei la Romani'a si in acelasu timpu conformu cu opiniunea exprimata de dn. Waddington, se se acorde o estensiune de frontiera a Dobrogei intre Silistra si marea Négra. Acesta decisiune ar usura solutiunea cestiunei presente.

Comitele Corti doresce a uni apelu Italiai cu acelu facutu de plenipotiarii francesi. Escelentia Sa, esprimandu sperantia, ca Romani' se voru resigna la retrocederea Basarabiei, sustene ca ar fi dreptu de a i se da o mai mare intindere de frontiere meridionale in Dobrogea.

(Va urma.)

Correspondentie particulare ale „Observatoriulu“.

In cestiunea alegeriloru mai avemu urmatorele correspondentie demne de tota atentiunea publiculu nostru romanescu, pentru-ca ele sunt totu atatea documente despre demu'a tienuta si portare a poporulu romanescu preste totu, pe unde densulu s'a potutu subtrage dela presiunea brutale, descrisa cu coloru asia de vii in diarie ca P.-Naplo.

Diciu-St.-Martinu 8 Augustu. Onorata Redactiune! In Comitatu Ternavei mici, odinora alu Cetatii de Balta, alegerile deputatiloru au decursu eri in 7-a Aug. in ambele cercuri.

In cerculu de diosu fu alesu fora contra-candidatu prin aclamatiune Ludovicu Tiszza, eara in cerculu de susu dupa repasirea opozitionalei Kispal, asemenea prin aclamatiune s'au alesu faimosulu Horvath Gyula, care ca si br. Gavr. Kemény, sbierase in a. 1874 cu ocaziunea modificarii lezei electorale, contra dreptulu romaniloru.

Conclusulu conferentiei nationale din 20 Iuliu a fostu salutat cu bucuria de catre romanii din aceste parti, si trebuie se constat in cugetu curatu, ca passivitatea romaniloru nici la o alegere nu s'au manifestatu mai eclatantu ca acum, pentru-ca in cerculu de diosu afara de primarii comuneloru si unu notariu, au fostu numai 17 alegatori romani; din comunele celea mai impopulate si curatu romane ca Sancelu, Bia, Capalna, Feisa, Teuni, Lodormani, etc. au lipsitu chiaru si persoanele oficiose.

Mai bine se vedea a fi reprezentatu elerulu, fiindu cu totulu in numeru de 11 insi.

Intre acestia septagenariulu Vasile Aron cu colegulu seu gr. or. din Veltiu, faimosulu pop'a Ambrosie Blasian din Siarosiu, Alexi Suci din Babahalma, etc. dara vadi'a clerulu o au datu unu protopopu din apropierea Blasiuului, care venise cu doi preoti din tractulu seu.

Romani' din locu vedindu pe acestu domnu protopopu p'intre alegatori, nu si-au potutu esplica dupa ce scopuri mai pote veni in etatea si pusetiunea sa presenta, ca-ci deca laudele cu care era incarcatu spre insultarea nostra „be derék ember ez a P. . . . di Esperest,“ ei magulescu si alimentedia vanitatea, e demnu de tota compatimirea. Altmintea inca iau successu forte reu dnului prota, ca-ci fiindu atacatu de tote partile de inteligentii din locu, iau fostu rusne a si scote biletu de prandiu; magiarii s'au indestulitu alu incarca cu laude, dara la mesa nu l'au invitat, in oteluri nu au capatatu nici pe bani, fiindu locurile ocupate de cei cu legitimitati, si asia au fostu silitu a se departa flamendu din D.-St.-Martinu, unde s'au spesatu mii pentru ospetarea alegatoriloru.

In cerculu de susu, au fostu romani numai 13 alegatori si 5 preoti, din cari cesti din urma numai 2 au luat parte la alegeri si ospetiu, Popu Iosifu din Lepindea, si tinerulu Gelea din Czikmandru, acestu din urma inferbentandu-se au si toastatu pentru regimulu magiaru.

Deca vomu considera presiunile diverse intrebuintate la aceste alegeri, amenintiarile, promissionile, si corumperile cu bani, trebuie se recunoscemu, ca romanii s'au retienutu dela alegeri, si nici ar fi potutu face ceva mai bine, ba ar fi o nebulia a si perde timpu pe campulu activitatiei, candu romanii chiaru prin lege sunt eschisi dela dreptulu de alegere. (Prea adeveratu. Red.)

Se vedemu ce rezultatu ar potea avea activitatea nostra in acestu Comitatu, care numera preste 60 mii de romanii?

Alegatori conscrisi din intregulu Comitatu sunt 1647, din cari 854 magiari, 370 romani si 423 sasi, seu dupa cercurile de alegere:

In cerculu de diosu facia cu 476 magiari si 245 sasi numai 246 romani.

In cerculu de susu facia cu 378 magiari si 178 sasi numai 124 romani.

Acum se vedemu, cati au fostu in a. 1863.

Dupa listele autenticate din acelu anu au fostu cu totulu 5895 alegatori, din cari 2997 romani, 1344 magiari, si 1554 sasi, seu dupa cercurile de alegere de atunci:

a) In cerculu superioare 396 romani, 213 magiari si 883 sasi.

b) In cerculu de midlocu 1014 romani, 785 magiari si 53 sasi.

c) In cerculu inferioru 1587 romani, 346 magiari si 618 sasi.

Aceste cifre alaturate langa numerulu alegatoriloru din anulu 1878 afirma si apraba retienerea pasiva a romaniloru. (Cor.)

Din tienutulu Ighiuulu avemu despre alegerea din acelu colegiu munteanu compusu din 33 comune una corespondentia cu dat'a 9 Augustu a. c., din care pentru angustimea spatiulu scotemu numai aceste: Armenu David Lukacs este omu asia de bogatu, in catu se pote dice, ca chiaru si comune intregi se afla in pung'a lui. Fiuu seu Ladislau Lukacs avu mancarimea se fia alesu. Spre acestu scopu, inainte cu cateva septemani se incepura ospetiele in opidulu Zlatna; se continuara apoi pe la Ighiu, Barabantiu etc. La tract'a dela Ighiu au participatu si trei preoti romanesci, seu cum le dicu unguirii, „három oláh popa, cá trei smei, pe langa ceilalti mitutei, cugetai se sfarimi pietrii cu ei.“ Candu fu la toaste (pachara), unulu din preoti spuse curatu, ca Zlatnenii si Buciumanii se afla in legaturi strinse cu casa lui David Lukacs. Mai apoi marturisira si altii din alte comune, ca stau in acelasu legaturi. Altii dependenti de famili'a magnatiloru Teleki candidasera pe unulu Kis Balint; se vede inse ca acela s'a retrasu; ca-ci in 5 Augustu dio'a de alegere, adunandu-se alegatorii din diverse comune cu stéguri, musica si frundiariu, alesera pe Lukacs prin aclamatiune, la care inse au asistatu numai vreo 10 alegatori romani cu cativa preoti, ca celu din Valea-alba, anume I. Iancu, „cu barba negra si lunga“ preotulu din Petrenjeni Georgie-Pompilie-Pompeiu-Popu-Pegasus-Popovicu; era par. Tordosianu, cunoscutu de activistu, asta-data nu a fostu, si ce e mai multu, a spusu catre mai multi insi, ca are porunca dela protopopu, dara totu nu va merge. Asia dara in cerculu Ighiuulu poporulu romanu, cu prea pucina exceptiune susu atinsa, s'au abtenu dela alegerile dietali.

Unu alegatoriu.

— Din comitatu Murasiu-Turda (Campia) subprefectura Gurghiu, colegiu electorale Ghernesigu avemu sciri autentice din 4 Augustu, ca subprefectulu, unu romanu, fostu odinora suboficiariulu regim. Carolu Ferdinandu, dedese la 10 sate porunci aspre, ca in acea di se plece la Ghernesigu 450 alegatori verificati din acelea comune, spre a alege pe candidatul guvernulu in 5 Augustu. Primarii fusera amerintiati cu pedepse, era alegatoriloru li s'a spusu, ca deca nu alegu acum, fi de fiii loru isi voru perde dreptulu de alegere. Ce credeti ca s'a intemplat? Acei sateni, omeni ai naturei cu mintea neinbetata de teoriile servilismulu, se intrebara intre sinesii, mai si pe doi trei omeni de anima: Se pote una ca acesta? Nu se pote, fu respunsulu sanetosu, si remasera toti pe la casele si lucrulu lor; au mersu la urna numai cativa preoti, cate unu notariu si alti vreo doi „inteligenti.“ Asia dara nici in acea regiune a tierii nu poporulu s'a desbinatu de „inalt'a inteligentia,“ ci acesta de densulu.

— Din fostulu comitatu alu Zarandulu nescriu despre unu triumfu rar alu politice de resistencia passiva, inaugurata acolo numai dela 28 Iuliu a. c. Din 60 de comune romanesci erau conscrisi verificati 1500 de alegatori, intre cari numai vreo 40 erau ne-romani. Din toti acei 1500 alegatori au mersu la urna numai 35 (treideci si cinci), cu primarii, notari si functionari cu totu. Decursulu alegeri va urma intr'o corespondentia venita din 6 Augustu.

— Dela Deva avemu sciri electorali de celu mai mare scandalu, esite chiaru si din pen'a unui magiaru curatu, care pe alegatori ii numesce turme de sclavi (rabszolga csoport), in alegeri vede numai terorismu, insielatiune si coruptiune spurcata. Unu corespondente romanu vede in dio'a de alegere 6 Augustu numai o comedia esecutata de omeni beti, amblandu cu stéguri unguresci, jocandu si chiuindu pe strade ca ori-ce selbatici, era pe Szathmáry György stringendu in bracia pe romani, caculindu si cersindu-le voturile, apoi pe Réthy Lajos sbuciumandu-se pentru elu in desperatiune. Unii „inteligenti“ isi capata si aci partea lor; ne este inse si noue grétia a mai repeti scandale stereotipe.

— Din Cerculu Vintiuulu de diosu avemu o descriutiune a dlui K. Butyka Lajos, documentata cu acte scrise si unele tiparite, despre abusuri si nelegiuri extraordinarie, comise in acea regiune. Dn. Butyka afla ca auctorulu acelora este mai pre susu de toti subprefectulu (szolgabiro) Ant. Zeyk, pe carelu descrie ca pe unulu din functionarii cei mai cumpliti. Candu nu amu fi asia strimtorati de spatiu, le amu publica macaru in estrasu. De altumentrea ele isi au valorea lor si mai tardiu; ca-ci deca tote acelea fapte produse de dn. Butyka contra subprefectulu A. Zeyk sunt adeverate, atunci ministrulu de interne ar face forte bine, deca l'ar trimite la Bosni'a, ca-ci locutorii

romani din pretur'a Vintiului iar pofti caletoria buna din totu sufletulu, l'ar petrece chiaru si cu musica pana la gara.

Ce insamna votulu personale alu nobililoru in Transilvani'a? Unu esemplu dintr'o miie ne da „S. D. Tagblatt“. Comun'a Valendorf are numai 550 suflete; avendu inse multi nobili ajunsi cu totulu la sapa de lemnu, din aceea esira 62 de alegatori. Din contra, in comun'a Siberg (Seiburg) locuita de 1432 suflete, intre cari inse nu sunt nobili, sunt numai 31 alegatori. In comitatele Hunedór'a, Fagarasiu, Clusiu, Turd'a,

Solnocu etc. sunt unele comune locuite numai de „nemesi“ altele pe $\frac{1}{2}$, pe $\frac{1}{3}$, pe $\frac{1}{4}$ parte; toti aceia, deca au votatu la 1848, votedia si astadi fora nici-unu censu; apoi totusi unii omeni au curagiulu se afirme, ca poporulu romanescu a fostu reprezentatu la alegeri. Tocma asia s'a intemplat de es. la Deva si pe la Hatiegu.

Sciri diverse.

(Starea sanitara a armatei austro-ungare in lun'a lui Maiu a. c.) Cu finea lui Aprilie au fostu 12.206 morbosu. In Maiu au fostu

40.109. Morbulu celu mai latitu a fostu catarulu de stomacu de care au suferitu 2841 individi, si catarulu de matie, de care au suferitu 2111 individi.

(Pe linia drumulu de feru alu Brasiovului), precum se scrie lui „Erdélyi Hirado“ s'au descoperitu mari defraudari comise chiaru din partea functionariloru subalterni ale acelei linie. Se organizase o banda de hoti'a, care fura cu predilectiune vestminte gata pe care le scotea din colete. La unulu din acei functionari conscienciosi si discreti s'au aflatu nici mai multu si nici mai pucinu de o duzina de costumuri intregi.

Depuneri

de

capitale pentru fructificare.

Se primescu la institutul subsemnatu

a) pe langa anunierea radicarii in sensulu statutelor, cu 6% interese;

b) sub conditiune de a se anuncia institutul radicarea depunerii la 3 luni inainte, cu 6 1/2 % interese;

c) sub conditiune de a se anuncia institutul radicarea depunerii la 6 luni inainte, cu 7% interese.

Interesele incepu cu diu'a, care urmèza dupa diu'a depunerii, si înceta cu diu'a premergatoria dilei, in care se radica depunerea, cu acelu adaosu inse, ca numai dupa acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

La dorinti'a deponentelui se potu stabili in diu'a depunerii capitalulu si conditiuni speciali de esolvire, care se insamna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutul. In atare casu restituirea depunerii urmèza dupa aceste modalitati speciali.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelui, se resolu totu dea-una in diu'a primirei.

Asemenea se potu efectui prin posta anuniiri si radicari de capitale.

Sibiuu, 22 Iuliu 1878.

„Albina“

(30) 4—4 Institutu de creditu si de economii.

Nro. 2389 — 1878.

(32) 1—3

Escriere de Concursu.

1. La unu stipendiu de 400 fl. v. a. pentru tenerii gr. cat. eminenti, seu din partea cea mai mare a studielor eminentie, si dorescu a frecuent'a jurele ori medicin'a afara din patri'a la vre-o universitate.

2. La unu stipendiu de 300 fl. v. a. pentru tenerii gr. cat. eminenti, cari ar' dori afara din patri'a ori unde, a studi'a metalurgi'a, tecnic'a ori pedagogi'a, pr. si alte studie reali.

3. La doue stipendie de câte 200 fl. v. a. pentru 2 tenerii gr. cat. eminenti, cari aru dori se invetie jurele in academi'a juridica dela Sibiuu, ori la alta facultate juridica in patria (in Transilvani'a).

4. La 2 stipendie de câte 100 fl. v. a. pentru 2 studentii gr. cat. miseri, de buna sperantia, si eminenti cari studiédia in gimn. super. din Blasiu, ori si in altu gimnasiu superioru in patri'a.

5. La 3 stipendie de câte 60 fl. v. a. pentru 3 teneri studentii asemenea miseri si cu progresu eminente in studie, cari studiédia in gimnasiulu infer. in Blasiu, ori la vre-unulu din gimnasiile din patri'a.

Tote din fundatiunea fericitului Metropolitanu si Archi-Episcopu Alesandru St. Siuluti acumu antai'a ora facute curente.

Doritorii de a obtiené vre-unulu din aceste stipendie au de a-si instrui cererile loru concursuali cu recerutele testimonie scolastice si atestate de botezu, precum si cu testimonie de paupertate dela antisti'a comunale subscrise si de parochulu si de judele procesuale respectiv, si intarite cu sigilele respective, si ale tramite la subsemnatulu Capitulu Metropolitanu —

pana in 31 Augustu a. c. st. n., — aretandu unde voru se continue studiile pre anulu venitoriu.

Suplicele dupa terminulu prefptu sosite nu se voru lua in consideratiune.

Din Siedinti'a Capitulu Metropolitanu tienuta la 10 Augustu 1878 in Blasiu.

Capitululu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Jul'i'a si Fagarasiu.

Nro. 2389 — 1878.

(33) 1—3

Escriere de Concursu.

Pentru unu stipendiu de 60 fl. v. a. din fundatiunea fericitului Gavrilu Vaid'a, usuatu de studentele Augustinu Anceanu, pentru nesubsternerea testimoniuu recerutu pre terminulu prefptu la Ordinariatulu Metropolitanu gr. cat. despre progresulu facutu in studie, dechiaratu vacante, prin acest'a se escrie concursu pana in 31 Augustu st. n. a. c.

Pentru dobandirea acestui stipendiu potu concurge acei teneri studentii pauperi nascuti in Transilvani'a, cari au din studie Class'a generale I cu eminentie si portare morale buna, carte de botezu, si testimoniu de paupertate subscrise de parochulu si antisti'a comunale respectiva intaritu cu sigilele acestor'a, si vidimate de oficiulu politicu, — dintre concurenti se voru preferi consangeni piulu fundatoriu, deca acesti'a si voru poté documenta consanginitatea.

Concurentii la acestu stipendiu au de a-si tramite cererile loru concursuali instruite cu recerintiele mai susu enumerate pre terminulu prefptu la subsemnatulu Consistoriu Metropolitanu, — aretandu unde voru se continue studiile pre anulu venitoriu. — Datu Blasiu din Siedinti'a Consistoriulu Metropolitanu tienuta in 10 Augustu 1878.

Consistoriulu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Jul'i'a si Fagarasiu.

Nro. 2389 — 1878.

(34) 1—3

Escriere de Concursu.

Pentru unu stipendiu de 60 fl. v. a. din fundatiunea fericitului canonicu Constantinu Alutanu, usuatu de Alesandru Papiu pentru nesatisfacerea obligatiunei sale de vacante, prin acest'a se escrie concursu pana in 31 Augustu st. n. a. c.

Pentru dobandirea acestui stipendiu potu concurge acei teneri studentii pauperi nascuti in Transilvani'a, cari au din studie Class'a generale I cu eminentie si portare morale buna, carte de botezu, si testimoniu de paupertate subscrise de parochulu si antisti'a comunale respectiva intaritu cu sigilele acestor'a, si vidimatu de oficiulu politicu. Dintre concurenti se voru preferi consangeni piulu fundatoriu, deca acesti'a isi voru poté documenta consanginitatea.

Concurentii la acestu stipendiu au de a-si tramite cererile loru concursuali instruite cu recerintiele mai susu enumerate pre terminulu prefptu la subsemnatulu Consistoriu Metropolitanu, — aretandu unde voru se continue studiile pre anulu venitoriu.

Datu Blasiu din Siedinti'a Consistoriulu Metropolitanu tienuta la 10 Augustu 1878.

Consistoriulu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Jul'i'a si Fagarasiu.

Nro. 2389 — 1878.

(35) 1—3

Escriere de Concursu.

Pentru 2 stipendie de câte 52 fl. 50 cr. v. a. din fundatiunea fericitului Episcopu alu Fagarasiulu Ioanu Bobu, dintre cari unulu usuatu de studentele Nicolau

Munteanu devenitu curatu vacante, ér' altulu usuatu de studentele Alesandru Anceanu dechiaratu cá atare, pentru nelegitimarea pre tempulu prefptu despre progresulu facutu in studie in anulu scolasticu espiratu, prin acest'a se escrie concursu pana in 31 Augustu a. c. st. n.

La aceste stipendie potu concurge teneri studentii de nationalitate romana greco-catolici, nascuti in Transilvani'a, cari au calculi de „eminentia“ in studie si portare morale „buna“.

Concurentii la aceste stipendie au de asi instrui cererile loru concursuali cu recerutele testimonie scolastice si atestate de botezu, precum si de paupertate subscrise de respectiva antisti'a comunale, de parochulu si intarite cu respectivele sigile si vidimate de oficiulu politicu cercuale, si ale aterne la subsemnatulu Consistoriu Metropolitanu pana la terminulu prefptu, cá-ci cele ce voru sosi dupa acel'a, nu se voru lua in consideratiune.

Datu Blasiu din Siedinti'a Consistoriale tienuta in 10 Augustu 1878.

Consistoriulu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Jul'i'a si Fagarasiu.

Nro. 2389 — 1878.

(36) 1—3

Escriere de Concursu.

Pentru unu stipendiu de 84 fl. v. a. usuatu de Isacu Pompiliu juristu absolutu, — pentru 3 stipendie de câte 63 fl. v. a. parte devenite curatu vacante, parte dechiarate de atari, cum este celu usuatu de Alesandru Popu juristu in anulu alu III-lea pentru nelegitimarea despre progresulu facutu in anulu scolasticu espiratu pre terminulu prefptu, tote din fundatiunea repausatulu Dr. de medicin'a Simeonu Romantiai, curentate pana in 31 Augustu a. c. st. n.

La stipendie preatinse potu concurge:

1. Numai aceli teneri studentii pauperi, cari sunt nascuti in marele Principatu alu Transilvaniei.

2. Cari au din studie calculu de eminentia si portare morala buna.

3. De impreuna cu studentii de medicin'a si jura, si acelia, cari se voru aplica la scientiele reali, precum: technica, montanistica si silvanistica.

4. Dintre concurenti voru avé preferintia „coeteris paribus“ cei de origine nobili si consangeni de ai piulu Fundatore.

5. Dela concurenti se cere, cá testimoniele scolastice alaturande la cererile loru concursuali, se le dé in origine, ori in copia autenticata, se produca carte de botezu, — ér atestatele de paupertate se fia provideute cu subscrierea antistiei comunale si a parochulu respectiv si intarite cu sigilulu comunalu si parochialu, precum si cu subscrierea oficiulu politicu de cercu, ér in cetati si opide cu subscrierea parochulu si a antistiei cetatiene ori opidane.

Cererile concursuali astfelu ajustate se se substerna pana in terminulu prefptu la subsemnatulu Consistoriu Metropolitanu, aretandu de una-data si Institutulu unde voiesce a continua studiile.

Datu Blasiu din Siedinti'a Consistoriale tienuta la 10 Augustu 1878.

Consistoriulu Metropolitanu gr. cat. de Alb'a-Jul'i'a si Fagarasiu.

Esemplarie intregi dela 1/13 Iuliu mai avemu; pretiulu pe 6 luni se vede in fruntea diariulu, adeca 4 fl. valuta austriaca.

Acei ddni carii au trimisu câte 3 fl., sunt rogati a implini restulu de 1 fl. v. a.

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura ce surèza siguru prin

Allopolu de plante Schneeberg a l. Wilhelm

pregatitu dupa prescrierea mediculu, si se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen. Suculu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu si pieptu, gripa, ragusiela, tusa si troгна. Multi cumperatori marturisescu, ca numai suculu acestui-a au a-si multimi somnulu placutu.

Excelentu este suculu acest'a, cá preservativa pe tempu neguros si aspru.

In urm'a gustulu forte placutu copiiloru este fosolatoriu, celui-ce suferu de plumani inse, o trahintia; cantaretiloru si oratoriloru contra voci inchise seu ragusite, unu midilocu necesariu.

Multime de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dovèda despre efectulu extraordinariu alu acestui sucu este, ca cons. de curte de d. prof. Gippolzer, rectorulu magn. la universitatea c. r. diu Vien'a, ilu folosese cu celu mai bunu succesu in spitalu, precumu si la persone private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu si s'a prescriu adese suculu acesta de multi alti medici indigeni si din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu urmatorele scrisori recunoscute:

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani in tusa magarèca in asia mesura, in câtu me temeam cá nu cumu-va se se innee; intru ace'a a slabitu cu totulu si a fostu atatu de debilu, in câtu abia stá pre petiòre. Atunci mi-s'a recomandat allopolu de plante de Schneeberg, si multiamita acestui midilocu minnatu, indata dupa intrebuintiarea primei sticle a mai incetatu tusa, dupa a don'a sticla cautá bene afora copilulu, a venitu la potere si de atunci e deplinu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu in câte-va dile, prein midilocu acest'a, de o tusa a mare si ragusiela.

Deci cu multiamita sincera estraduu acestu testimoniu, pentru curarea rapede si miraculosa a copiiloru mei si dorescu cá acestu midilocu se devina cunoscutu si fosolitu in tote partile prein omenimea suferinda.

Flatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just.

Laurentiu Scheibenreif, primariu.

Onorate Domnule!

Te rog a-mi mai tramite câtu mai in graba inca 4 sticle dein renumitulu D-tale Allopolu de planta, dupa folosirea aloru 2 sticle afla cá doreru de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea scurta se miciorèza pre di ce merg, pentru ace'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in sperarea de a capata dein celu mai prospetu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tota stim'a se subséma

Heinrich Bock, chirurgu.

Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Allopolu de plante Schneeberg este unu medicamentu forte usioratoriu pentru doreri de pieptu, asthma, hectica, tusa, cataru, si este de recomandat in casuri de astfelu de bóle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar in Graz.

Onor. Dle! Folosindu in desiortu diferite midilòce pentru doreru de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de allopolu de plante Schneeberg anuniatu de d-ta, care se poté recomanda pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa intrebuintiarea celui d'antaiu exemplariu amu sentitu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acesta medicina minunata, sanetatea mi se restaurá pe deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tota Anim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Domnulu meu!

(21) 15

Dupa ce prin intrebuintiarea allopolu d-tale amu scapatu cu totulu de tusea mea si de ragusiela impreunata cu aceea, de care suferisem septemani si totu odata in urmarea binefacutòreloru rezultate ale acestui allopolu minunatu de plante mi-am recastigatu si vocea de mai nainte, me sentiu forte obligatu a Ti multiami din tota anim'a pentru acesta inventiune salutaria, cum si a recomanda acesta medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti cãti suferu de pieptu si mai ver-tosu cantaretiloru. Cu perfecta stima

Peisching, 25 Juniu 1857.

Joanu Bauer, docente.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticla. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Depositulu principale la Franciscu Wilhelm apotecariu in Neunkirchen.

Allopolu de plante genuinu se mai afla in Sabliu: Friedrich Thalmyer, comerciante. Aradu: F. Tones & Comp. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Alba-Julia: Julliu Fröhlich, apotecariu. Clusiu: Ed. Valentini, apotecariu. Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu. Sighisov'a: J. B. Teutsch, comerciante.